

ΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ - ΟΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΟΙ

Η Πάτρα και οι βιομηχανίες της

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΚΜΗ ΑΠΟ ΤΙΣ ΜΕΓΑΛΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ 19ου ΑΙΩΝΑ

Εργοστάσιο μαρμάρων, λιθοξοείο, στην Πάτρα του 1910. Η επιχείρηση των «Μεταζά & Σύρκουα» (καρτ ποστάλ Α.Β. Πάσσα, από τη συλλογή Βασίλη Καραβασιλή)

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΟΣ:
ΤΑΣΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ

Βαριά η κληρονομιά που κουβαλά η βιομηχανία της Δυτικής Ελλάδας.

Προσφέρεται σαν μελέτη περίπτωσης για τη διαδρομή που ακολούθησαν οι βιομήχανοι στην Αχαΐα πριν από ενάμιση αιώνα. Αντίσχυα πνεύματα οι πρώτοι αχαιοί βιομήχανοι, κινήθηκαν από νωρίς για να

οργανωθούν συνδικαλιστικά και να διεκδικήσουν παρεμβατικό ρόλο στις αποφάσεις που λαμβάνονταν σε κεντρικό επίπεδο για την οικονομική ζωή του τόπου. Μέσα από τις σελίδες του ενθέτου «Επιλογές» διαπι-

στώνουμε ότι οι βιομήχανοι της Αχαΐας είχαν πάντα τα μάτια τους στραμμένα προς τη Δύση. Πολύ πριν ανακαλύψουμε την έννοια της παγκοσμιοποιημένης αγοράς, των ηλεκτρονικών συναλλαγών,

των μέσων κοινωνικής δικτύωσης κ.ο.κ., οι πρωτοπόροι βιομήχανοι της περιοχής μας είχαν διαγνώσει τα οφέλη που θα προέκυπταν για τις εταιρείες τους από τις συνεργασίες με επιχειρηματίες του εξω-

τερικού. Λένε ότι η ιστορία διδάσκει. Ίσως αυτός να είναι ένας τρόπος για να καλυφθεί το κενό που προκάλεσε η κρίση και κατά συνέπεια η μείωση της αγοραστικής δύναμης του εγχώριου καταναλωτή...

ΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΑΣ κατά τον 19ο και τον 20ό αιώνα είχαν κατατάξει την Αχαΐα στην πρωτοπορία της Ελλάδας και της Ευρώπης. Είχαν φέρει ανάπτυξη, ευημερία και πολιτισμό. Σήμερα, δυστυχώς, διανύουμε την πιο «σκοτεινή» περίοδο. Οι επιχειρήσεις και οι επαγγελματίες πλήττονται, ενώ η Αχαΐα είναι στις τελευταίες θέσεις σε όλους τους δείκτες. Η παράταξη «Επιμελητήριο Πρωταγωνιστής» ιδρύθηκε για να μετατρέψει το Επιμελητήριο από «απόντα» σε «πρωταγωνιστή» της προσπάθειας να πάρει ξανά η Αχαΐα τη θέση που της αρμόζει στην Ελλάδα και την Ευρώπη. Στο πλαίσιο αυτό, σας προσφέρουμε μια σειρά Ενθέτων που περιγράφουν την ένδοξη ιστορία των επιχειρήσεων και των επαγγελματιών της Αχαΐας.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ ΑΧΑΪΑΣ

- Η ανάπτυξη και η τοπική οικονομία στον 19ο και 20ό αιώνα
- Βιομηχανίες-Επιχειρήσεις-Πρόσωπα-Γεγονότα

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΗΣ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΜΕ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

ΝΟΤΙΟ ΠΑΡΚΟ

Τα φουγάρα δεν ατμίζουν πια

Η ΓΕΙΤΟΝΙΑ ΜΕ ΤΙΣ ΘΡΥΛΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ

Εκεί όπου σήμερα βρίσκεται το νότιο πάρκο της Πάτρας, με τους περιπατητές του απογεύματος

να απολαμβάνουν τη βόλτα και το πλιοβασίλεμα, πίσω τους ακριβώς, άτμιζαν κάποτε φουγάρα στέλνοντας ατμούς οικονομικής υπερέ-

ντασης στην πόλη και διασφαλίζοντας χιλιάδες θέσεις εργασίας στους πολίτες της. Μια άλλη εποχή, σε μια άλλη πόλη, το νότιο μέρος της

οποίας έσφυζε από ζωή. Από τα έξι εργοστάσια που έγραψαν ιστορία στη βιομηχανία της χώρας έχει απομείνει μόνο ένα να λειτουργεί:

Η οινόπνευματοποιία Σπηλιόπουλου. Εκεί που κάποτε χτυπούσε δυνατά ο παλμός του «επιχειρείν», τώρα φιγουράρουν

ερείπια, βιομηχανικά κουφάρια ή μεταμορφωμένοι χώροι σε κάτι άλλο από αυτό που χτίστηκαν για να υπηρέτησουν.

❖ Ο Λαδόπουλος στα 1960 (αρχείο Ξενοφώντα Παπαευθυμίου)

❖ Η Πειραιϊκή - Πατραϊκή (από το βιβλίο «Για να γνωρίσωμε την Πάτρα», του Ηλία Ξηροτύρη)

❖ Η ΑΒΕΞ δεν υπάρχει πια... (αρχείο Νίκου Σαραφόπουλου)

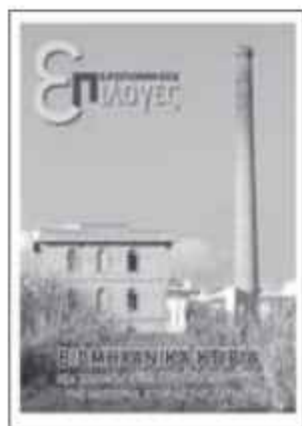

❖ Εργάτριες περί τα τέλη της δεκαετίας του '50 στο εργοστάσιο Μαραγκόπουλου, ενώ κοιτασίζουν (αρχείο Νίκου Δρόσου)

«ΕΠΙΛΟΓΕΣ»

Ο 7ος σταθμός στο οδοιπορικό μας

Το ανά χείρας τεύχος των «Επιλογών» της «Πελοποννήσου» είναι το 6ο που αφιερώνεται στα της αχαϊκής βιομηχανίας. Όλα τα προηγούμενα τεύχη είναι διαθέσιμα από τα γραφεία μας, Μαιζώνος και Παπαφλέσσα, για όποιον επιθυμεί να έχει ακέραιη τη σειρά.

❖ «Πελοπόννησος» Σάββατο 1 Οκτωβρίου 2014

❖ «Πελοπόννησος» Σάββατο 7 Μαρτίου 2015

❖ «Πελοπόννησος» Σάββατο 10 Οκτωβρίου 2015

❖ «Πελοπόννησος» Σάββατο 12 Μαΐου 2018

❖ «Πελοπόννησος» Τρίτη 25 Οκτωβρίου 2022

❖ «Πελοπόννησος» Κυριακή 18 Δεκεμβρίου 2022

ΣΤΗΝ ΑΒΕΞ

Απομεινάρια μιας εποχής που χάθηκε

ΓΕΜΑΤΗ ΑΠΟ ΚΟΥΦΑΡΙΑ Η ΑΚΤΗ ΔΥΜΑΙΩΝ

Ατμομηχανή (ατμολέβητας) κατασκευής υπό της Heirich Lanz, Mannheim εγκατεστημένη από τον μεσοπόλεμο εντός της Ανωμόμου Βιομηχανικής Εταιρείας Ξυλείας - ΑΒΕΞ (1922 - 2012 Οκτ., πτώχευση μετά 90 χρόνια λειτουργίας), στις οδούς Ανθείας και Ακτή Δυμαίων. Η σύνθεση φωτογραφιών με λεπτομέρειες είναι της 11ης Μαρτίου 2022 (λίγο πριν καταδαφιστεί το κτίριο που στέγαζε την ατμομηχανή.) Κατά πληροφο-

ρία η ατμομηχανή μεταφέρθηκε προς αμμοβολή και συντήρηση, με πρόθεση να επανατοποθετηθεί (ως ιστορικό έκθεμα) στο χώρο, όταν ολοκληρωθεί η κατασκευή του εμπορικού κέντρου. «Δε λες πώς σώθηκαν εκείνες οι ωραίες περασμένες μέρες. Από το θυσιαστήριο τελευταία στιγμή πρόλαβε και την άρπαξε ο μνήμων ήρωας χρόνος...». Κική Δημουλά, Διαδικαστικά, Ήχος απομακρύνσεων, Ίκαρος 2001.

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΛΑΣΤΙΚΟ

ΕΠ' ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΛΑΣΤΙΚΩΝ ΕΙΣ ΤΟ ΕΝ ΠΑΤΡΑΣ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΤΗΣ Η ΠΙΡΕΛΛΙ ΗΕΛΛΑΣ ΕΥΡΙΣΚΕΤΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΝ ΘΕΣΙΝ ΝΑ ΦΕΡΗ ΕΙΣ ΓΝΩΣΙΝ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΟΤΙ ΤΑ ΕΛΑΣΤΙΚΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΘΑ ΠΟΛΟΥΝΤΑΙ ΜΕ 10% ΕΚΠΤΩΣΙΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΣΗΜΕΡΙΝΩΝ ΤΙΜΩΝ ΠΩΛΕΣΕΩΝ

1-2-3 Η ατμομηχανή της ΑΒΕΞ (αρχείο Νίκου Σαραφόπουλου)

4 Διαφήμιση (παραγωγή ΓΚΡΕΚΑ) της Πιρέλι στον τοπικό τύπο 1962. Ήταν το πρώτο ελληνικό ελαστικό (Μουσείο Τύπου ΕΣΗΕΠΗΝ)

5 Το εργοστάσιο του Λαδόπουλου σε πλήρη εγκατάλειψη (αρχείο Βασίλη Καραβασίλη)

6 Εν λειτουργία κάποτε (αρχείο Αναστασίας Αναστασοπούλου)

7 Η ΒΕΣΟ πριν απαξιωθεί, κλείσει και γίνει εμπορικό κέντρο και πολυχώρος (αρχείο Λυκούργου Σταματελάτου)

8 Καμπάνια σε όλη την Ελλάδα, αλλά και το εξωτερικό, από την Πειραική - Πατραϊκή

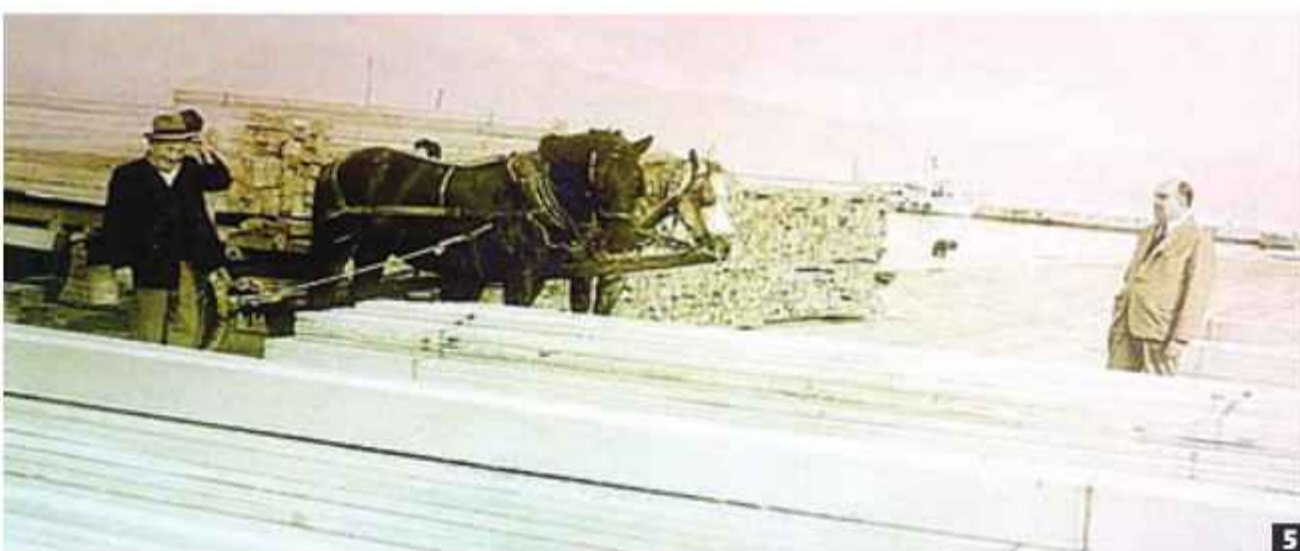

ΤΕΛΟΣ ΕΠΟΧΗΣ

Η Βιομηχανία Ζυμαρικών «ΜΙΣΚΟ»

ΤΕΛΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ '90 ΣΤΗΝ ΟΔΟ ΝΟΤΑΡΑ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Τέλη δεκαετίας '90. Η ΜΙΣΚΟ έχει ήδη πουληθεί στην Barilla και το εργοστάσιο για ετοιμάζεται να κλείσει. Αμυδρά διακρίνονται οι μαύρες σημαίες στα κάγκελα, από τις κινητοποιήσεις των εργαζομένων. Στο σημείο του εργοστασίου τώρα για υπάρχει super market. Η συγκεκριμένη φωτογραφία προέρχεται από ιδιωτικό αρχείο.

1 Έτσι ήταν περί το 1980 (αρχείο Ξενοφάντα Παπαευθυμίου)

2 Εργάτριες την πρώτη ημέρα λειτουργίας της Πιρέλι, ήταν 30/12/1962 (Από τη συλλογή Ν.Ε. Τόλη)

3 Το εργοστάσιο πλεκτών του Νίκου Βέτσου το 1950, όταν στεγαζόταν στην οδό Ασπμάκη Φωτίλα (και Ηλείας). Σήμερα ερειπώνεται (αρχείο Ξενοφάντα Παπαευθυμίου)

4 Δεν μακροπρόθεσσε το εργοστάσιο (αρχείο Ανδρέα Λύλικου)

5 Εισαγωγές ζυλίας στο λιμάνι το 1952, για λογαριασμό του ζυλεργοστασίου Βασιλόπουλου. Ο ιδρυτής Ελ. Βασιλόπουλος επιβλέπει την εισαγωγή (από το αρχείο της εταιρείας)

6 Οι σταφιδαποθήκες Μπάρρυ το 1986, με τον τελευταίο εργάτη να κοιτάζει τα καλάσματα (roliteiamaq, blogspot)

7 Προφυγοπούλες εργάτριες (Μαίρη, Άννα, Μιχαελίδου, Αθηνά και Θάλεια) στον Λαδόπουλου (αρχείο Λ. Μαρινέλλης)

ΕΝΑΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΩΝ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
Η ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΠΑΤΡΩΝ
ΕΠΙΤΡΕΠΕΙ ΑΙΣΙΟΔΟΞΙΑΝ ΔΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ
ΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣΛΗΦΘΕΝΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΛΥΘΕΝΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ

Η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 1954
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΤΟΥ κ. ΒΕΤΣΟΥ

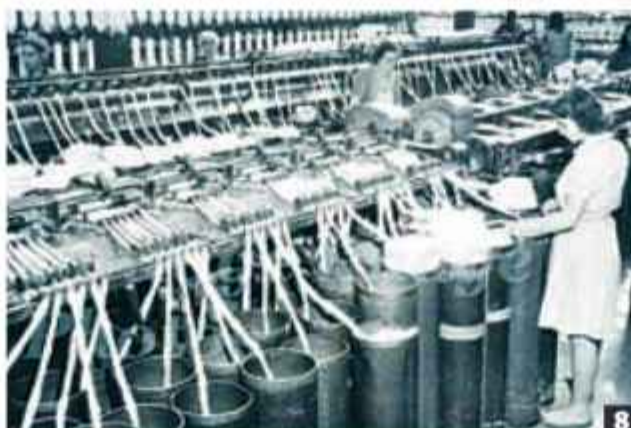
Προχθές τὸ ἑσπέρασ συνήλθαν εἰς γενική συνέλευσιν τὰ μέλη τοῦ Συνδέσμου Βιομηχανῶν Πατρῶν κ. κ. τὰ ἑποικί ο πρόεδρος κ. Ν. Βέτσος ἐξεθέσκει ὡς κατωτέρω τὰ πεπραγμένα τοῦ Συνδέσμου κατά τὸ ἔτος 1954.

κῆς καὶ διενδοκρομίας. Ἐάν ἡ Ἑλληνική βιομηχανική δραστηριότης δὲν εἶχε γὰ ἀντιπαλαίση πρὸς τὸ ὄριον κόστος τῶν ἑγχωρίων πρώτων ὀλῶν, τὴν ἀριστείαν καὶ σπάνιν τοῦ χροῦματος, τοὺς δυσβασιτάκτους φορολογικούς συντελεστας, τὴν

θικῆς μας οἰκονομίας, τὴν ἀνύψωσιν τοῦ βιοτικού ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ μας ἐν τῷ συνόλῳ τοῦ, τὴν βελτιωσὴν τῆς πνευματικῆς στάθμης αὐτοῦ, τὴν κοινωνικὴν ἰσορροπίαν, τὴν εὐκλεῖαν ἀσφάλειαν καὶ μὴ ἀλείψα ἀλλὰ ζή

1 Πρωτοσέλιδος ο απολογισμός των βιομηκάνων της Πάτρας για το 1954 («Πελοπόννησος» 6/2/1955) 2 Τα κλωστήρια Κρητικού περί το 1980, κάτω από τα Ψηλαλώνια (Ιω. Βλάχου και Κανάρη). Το κτίριο -ως πάρκινγκ- σώζεται σήμερα (αρχείο Δήμου Πατρέων) 3 Βόλτα από τη θέση του συνοδηγού για τη Μαρίκα σύζ. Βασιλείου Μαραγκόπουλου, το γένος Σταθακοπούλου, με τις φίλες της, πιθανώς το 1910 (αρχείο οικ. Χάρη Ράντου) 4 Το νηματοουργείο Αργύρη Αποσκήτη περί το 1905 5 Ερείπιο σήμερα το εργοστάσιο «Ζύμει» που ιδρύθηκε το 1934, Ακτή Δυμαίων, πλησίον Σ/Μ «ΑΒ» 6 Το εργοστάσιο του Κρητικού, σούπερ μάρκετ κι αυτό σήμερα, Κορίνθου και Ελ. Βενιζέλου 7 Η χαρτοβιομηχανία Λαδόπουλου από θαλάσσης στα 1947 (αρχείου Βασίλη Καραβασιλή) 8 Ἐν ὥρᾳ ἐργασίας στο εργοστάσιο Μαραγκόπουλου το 1947 (Vintage Images) 9 Διαφήμιση του εργοστασίου παραγωγῆς βαρκίνας, που βρισκόταν στην οδὸ Βότση (συλλογὴ Ἀρη Μπετσαβά)

ΒΑΡΕΚΙΝΑ (DICLOR)

- ★ Πλύσις — Καθαριότης — Απολύμανσις: Ρευμασμοῦ — Δυσπείων — Μαγερικῶν Ἰσκιῶν.
- ★ Πρωτοκλήσις Ἐπιστημονικῆς Ἰνδύσεως.
- ★ Διπλῆμα ἐπιστημονικῆς ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ.
- ★ Ἐγκριμένη κατὰ τοῦ ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΧΗΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
- ★ Ἡ μόνη ἕτις κληροὶ τούτους ἔρους τῶν ΑΓΟΡΑΝΟΜΙΚῶΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ τοῦ ΓΕΝΙΚΟΥ ΧΗΜΕΙΟΥ τοῦ ΚΡΑΤΟΥΣ καὶ τοῦ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ.
- ★ Μὴ ἐμπιστῆτε ὅσα θῆ τὸν ρευμασμὸν σας εἰς ἀνεύθυνον καὶ ἀνεξέλεγκτον παρασκευαστά.
- ★ Κυκλοφορεῖ εἰς φιάλας ἐπιφορτισμένης 600 καὶ 250 Γραμμαρίων.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΧΗΜΙΚῶΝ ΠΡΟ-ΙΟΝΤῶΝ — ΠΑΤΡΑΙ — ΒΟΤΣΗ 53, Τηλ. 35.74

ΕΝΙΣΧΥΣΑΤΕ ΤΗΝ ΕΠΑΡΧ ΑΚΙΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΝ

Σε μια Πάτρα που προσπαθεί να σταθεί στα πόδια της, έχουμε το ξεκίνημα ενός νέου ιδρύματος. Ο λόγος για την Παιδική Στέγη, που για τριάντα χρόνια ανακούφισε τις οικογένειες των εργατών.

Η Παιδική Στέγη Πατρών ανηγέρθη σε οικοπέδο εκτάσεως 1.500 τ.μ. στη γωνία Βορείου Ηπείρου και Βύρωνος, του οποίου η κυριότητα περιήλθε στην τέως Πρόνοια Συμμοριοπλήτων (sic) μετά από αγορά.

Η αξία του οικοπέδου και του κτιρίου, εκτιμήθηκε το 1972 στα 7.180.000 δρ, ο δε όγκος των κτιρίων είναι 2.550 m³. Η Παιδική Στέγη παραχωρήθηκε στην Ενωσή Βιομηκάνων της Πάτρας για τη λειτουργία, με φροντίδα και δαπάνες των Βιομηκάνων.

Στις 8 Απριλίου του 1952 έγινε η αγορά του οικοπέδου, ιδιοκτησίας τότε, Πέτρου Βικτωράτου. Το ποσό για την αγορά του είχε προκύψει από έρανο, ενώ τα συμβόλαια υπογράφηκαν στις 4 Ιουνίου 1952 (αριθ. 16627, συμβολαιογράφου Αλεξ. Παναγόπουλου).

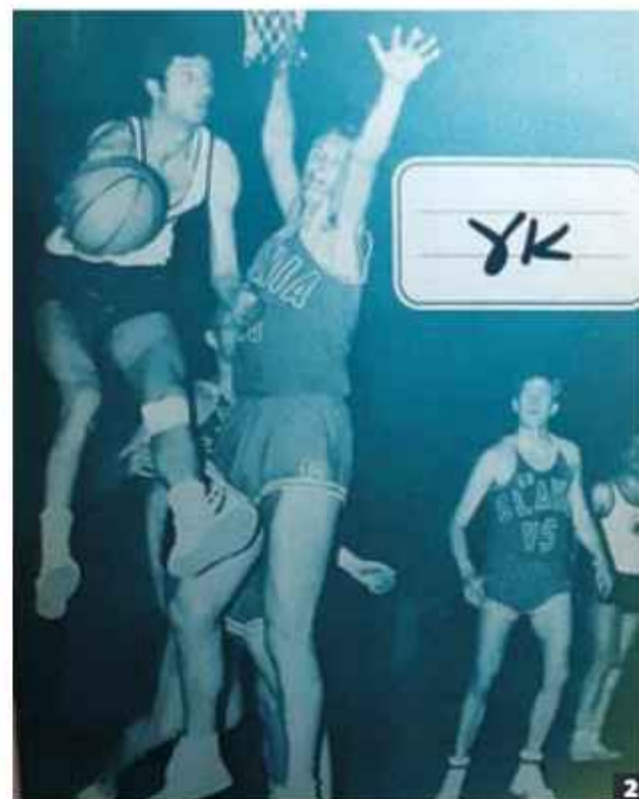
Η Παιδική Στέγη Πατρών υποστήριζε ενεργά την εργαζόμενη μητέρα τα πρώτα χρόνια μετά τον β' Παγκόσμιο Πόλεμο και τη λήξη του Εμφυλίου.

Ήταν το 1952 όταν λειτουργήσε για πρώτη φορά σε κτίριο που βρίσκεται ακόμα στη βορειοδυτική γωνία της διασταύρωσης των οδών Βορείου Ηπείρου και Βύρωνος. Ήταν εκεί μέχρι και το 1981 οπότε και ολοκληρώσε τον κύκλο της, δίνοντας τη θέση της σε δημοτικό σταθμό (το κτίριο ανήκει στον Δήμο). Όταν μετά το τέλος του πολέμου η ζωή άρχισε να βρίσκει τον ρυθμό της και πάλι, προέκυψαν νέες ανάγκες. Τα μεγάλα εργοστάσια κατά μήκος της Ακτής Δυμαίων απασχολούσαν χιλιάδες μάνες. Ο Λαδόπουλος, η Πειραιϊκή - Πατραϊκή, η ΒΕΣΟ, η Πιρέλι, τα Σφαγεία, ο Σπλιτόπουλος, η ΑΒΕΣ, η ΕΛΒΙΡΑ και τόσες ακόμα απασχολούσαν χιλιάδες εργαζόμενες γυναίκες. Που πλέον είχαν

ΠΑΙΔΙΚΗ ΣΤΕΓΗ

Ανακούφιση στις εργαζόμενες μάνες

ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΕ ΑΠΟ ΤΟ 1952 ΕΩΣ ΤΟ 1981 ΠΟΥ ΜΕΤΑΤΡΑΠΗΚΕ ΣΕ ΠΑΙΔΙΚΟ ΣΤΑΘΜΟ

ένα οξύ πρόβλημα να αντιμετωπίσουν:

Πού να αφήσουν τα μικρά παιδιά, που δεν ήταν 6-7 ετών ώστε να πάνε στο δημοτικό σχολείο. Παιδιά από 3 ετών έως 7 που «κάπου» έπρεπε να μείνουν.

Τελικά η λύση δόθηκε στο πρότυπο της «Παιδικής Στέγης» της Αθήνας. Οι μεγαλοβιομηκάνοι της Πάτρας χρηματοδότησαν τη λειτουργία ενός πρότυπου παιδικού σταθμού στον οποίο θα έμναν τα παιδιά εργαζόμενων, φτωχών, γυναικών.

Τα παιδιά πήγαιναν εκεί πολύ πρωί, πριν πιάσει η μάνα τους δουλειά στο εργοστάσιο και παρέμεναν μέχρι το απόγευμα. Ετρωγαν πρωινό, με-

σημερινό, έπαιζαν, κοιμόντουσαν το μεσημέρι, είχαν δικά τους ρούχα, σεντόνια, ντους, οι κυρίες που τα φρόντιζαν τα πήγαιναν βόλτα στο κέντρο της Πάτρας, για μπάνιο στο τέρμα της Βορείου Ηπείρου («Αλάσκα» λεγόταν η περιοχή) και πολλά ακόμα.

Περίπου 50 παιδιά κάθε χρόνο έζησαν σε μια δύσκολη εποχή, τα «καλύτερα τους χρόνια», δεν βίωσαν πείνα και ανέχεια.

Και οι μάνες τους, απαλλαγμένες από την έννοια της φροντίδας τους, μπόρεσαν να στηρίξουν με τον ιδρώτα τους τα εργοστάσια της παραλλας και το δικό τους μεροκάματο.

1 Παιδιά των εργαζομένων στις μεγάλες βιομηχανίες της Ακτής Δυμαίων στην «Παιδική Στέγη» (αρχείο Γεωργίας Σουβαλιώτη)

2 Μαθητικό τετράδιο της χαρτοποίας Λαδόπουλου με φωτογραφία από τη νίκη της ΛΕΚ επί της Σλάβια στον τελικό του κυπέλλου Κυπελλούχων μπάσκετ το 1968 (αρχείο Βασιλικής Καριώτη)

3. Οι κυλινδρόμυλοι Μπρούζου, Αγίου Ανδρέου - Τσαμαδού - Σακτούρη που κάπκαν (αρχείο οικ. Νίκου Μπρουσινού)

4. Το εργοστάσιο Σπλιτόπουλου στα 1912 (αρχείο Βασίλη Καραβασιλή)

5 Και εργοστάσιο παραγωγής οδοντογλυφιδίων διέθετε η Πάτρα από το 1960. Ο λόγος για το «Τίγρις» του Ψωμάδη, στην οδό Πόντου στα Προσφυγικά (Ε-Βλοκο)

1

2

3

4

5

**ΔΗΛΩΣΙΣ ΚΑΠΝΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΗΣ Β. ΚΑΡΑΒΑΣΙΔΗ Α. Ε.**

Ἐπενθυμίζομεν εἰς τὴν ἀξιότιμον πελατεῖάν μας ὅτι, τὸσον οἱ διάφορο-καπνοπῶλαι ἔσον καὶ οἱ μικροπωλη-ταὶ δὲν δύνανται νὰ πωλήσωσι λιανικῶς τὰ εἶδη τῆς βιομηχανίας μας πλέον τῆς τιμῆς ἣτις ἀναγράφεται εἰς ἕκαστον κυτίον ἦτοι:

Κασσετίνας	τῶν 22 αἰγαρέτ.	δρ. 11.—
>	> 11 >	> 5.60
> Ντάμας	> 26 >	> 12.—
>	> 13 >	> 6.—
Συρτάρια	> 22 >	> 10.—
>	> 11 >	> 5.—

καθὼσον διώκονται ποινικῶς.
(Ἐκ τῆς Διευθύνσεως)

6

**ΒΑΜΒΑΚΟΚΛΩΣΤΗΡΙΟΝ
ΜΕΤΑ ΒΑΦΕΙΟΥ**

FILATURE DE COTON
ΒΟΥΤΣΟΣ & ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ
PATRAS (GRÈCE)

ΜΠΟΥΤΣΟΥ & ΠΡΩΤΟΠΑΠΑ

ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ

ΓΕΩΡ. Π. ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ & ΑΔΕΛΦΟΙ

Ἰ. Νικητῆς Ἐθνικὸς Μηχανομητ. ἐργαστήριον
Ἐν Πάτραις τῇ 13ῃ Ἀπριλίου 1928

7

1 Η Π-Π στο ντοκιμαντέρ «Ελληνική Βιομηχανία», παραγωγή του 1968 της ΕΤΒΑ 2 Φτιάχνοντας μακαρόνια στη ΜΙΣΚΟ το 1956 (αρχείο Γιάννη Μακρυδηρόπουλου) 3 Εργάτριες στο Πιλοποιείο (κατασκευή ανδρικών καπέλων) Χρ. Αλπάρη τη δεκαετία του '50 (συλλογή Νίκου Πολίτη) 4 Το αρωματοποιείο Μενούνου ιδρύθηκε στην Πάτρα το 1900, ακολούθως μεταφέρθηκε (1918) στην Αθήνα (αρχείο Παν. Πορφύροπουλου) 5 Κατασκευάζοντας ξύλινα βαρέλια στο εργοστάσιό του στην Ερισσού. Ακάματος ο κυρ-Γιάννης ο βαρελάς (αρχείο Παναγιώτη Μικέ) 6 Ανακοίνωση της καπνοβιομηχανίας Β. Καραβασίδη στον «Νεολόγο» της 23ης Απριλίου 1928 (Μουσείο Τύπου ΕΣΗΕΠΗΝ) 7 Το βαμβακοκλωστήριο (μετά βαφείου) των Μπότσου - Πρωτόπαπα, το 1903

ΙΣΤΟΡΙΑ 97 ΕΤΩΝ

Ποιος θυμάται την Κάζα;

ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΕ ΑΠΟ ΤΟ 1896 ΕΩΣ ΤΟ 1993

Μία από τις πιο γνωστές πατρικές βιοτεχνίες είναι η γνωστή μας Κάζα που κατασκεύαζε ηλεκτρικές συσκευές και μαγειρικά σκεύη. Μια επιχείρηση με ιστορία 97 χρόνων. Ιδρύθηκε το 1896 από τον Κωνσταντίνο Κάζαγλη, ως ατομική επιχείρηση εμπορίας μετάλλων. Βρισκόταν στην οδό Ρήγα Φεραίου 113.

Η επέκτασή της στην κατασκευή ηλεκτρικών συσκευών έγινε το 1956 από τον Διονύσιο Κάζαγλη, στα χέρια του οποίου είχε περάσει η επιχείρηση από το 1947.

Ο γνωστός τίτλος ΚΑΖΑ στα μαγειρικά σκεύη και τις ηλεκτρικές συσκευές αρχίζει να χρησιμοποιείται από το 1964, ενώ το 1969 η εταιρεία μεταφέρεται σε νέες εγκαταστάσεις στον Άγιο Βασίλειο. Η επιχείρηση, όπως αναφέρει ο Νίκος Σαραφόπουλος στο «Λεύκωμα της Ακαϊκής Βιομηχανίας», συνεχίζει τη λειτουργία της μέχρι το 1993, οπότε και βάζει λουκέτο λόγω πτώχευσης, ενώ απασχολούσε 25 άτομα.

Ⓜ Στη διαφημιστική καταχώριση βλέπουμε τον ηλεκτρικό φούρνο ρομπότ, ο οποίος κατανάλωνε 500 watt και απέδιδε 2000 watt. Χαρακτηριστικά η αφίσα έγραφε ότι ψήνει το γλυκό με 2 δεκάρες και με 8 δεκάρες το κρέας

PIRELLI

Μια μέρα μόνο...

ΠΡΩΤΗ ΑΠΟ ΤΙΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝ

Σύστημα ανακυκλώσεως του ύδατος εφήρμοσεν η «Πιρέλλι»

ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΟΥΝΤΑΙ ΤΕΡΑΣΤΙΕΣ ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΠΟΣΙΜΟΥ ΝΕΡΟΥ

Τά ελαστικά και άλλα περι του έργου

Το σύστημα ανακύκλωσης του νερού, από εγκατάσταση η «Πιρέλλι» - Ελλάδα, έθεσε την ευκαιρία σε μια επιτακτική των δημοσιογράφων με την διοργάνωση ελαστικού, που λειτουργεί στην περιοχή μας. Σ' αυτή την έκδοση οι υποδοχές του Παιδικού Τύπου είχαν τον χρόνο να παρατηρηθούν τις εγκαταστάσεις του εργοστασίου π...

600 βγξ.

Η κατασκευή αυτή αποτελείται από ένα άσβεστο δίκτυο σωληνώσεων, συνολικού μήκους 200 μέτρων, από τρεις δεξαμενές χωρητικότητας 160 κυβικών μέτρων, εξοπλισμένες με αντλίες και όργανα αυτόματου και έλεγχου, κ' άδεια από δύο σφάλμας φύλλων. Μετά την εγκατάστασή του συστήματος σ...

λυστα) με την ανακύκλωση 140 κυβ. μέτρων, μειούθη από τα 180 κ.μ. που χρειαζόταν η διο...

μηνία, στα 40 μόνο κυβικά, πραγματοποιήθη δηλαδή οικονομία νερού κατά 78%.

Η προνοσοσία της «Πιρέλλι» - Ελλάς είχε σην αποσκέπση καλής της εκληροδόρησης οι άρμόδιοι του εργοστασίου, να «απαιτείτο» τότε τέκνον

Ⓜ Από την πρώτη σελίδα της «Π» την Παρασκευή 25η Μαρτίου 1977 (Μουσείο Τύπου ΕΣΗΕΠΗΝ)

«Μια μέρα μόνο άντεξα να δουλέψω στο εργοστάσιο της Pirelli που υπήρχε κάποτε στην Πάτρα. Καθαρισμός των μηχανών με σουπιά και λάδι και των δεξαμενών του φούμο -της πρώτης ύλης των ελαστικών δηλαδή- ήταν η εργασία μου και το μεροκάματο, αν θυμάμαι καλά μετά από τριάντα τόσα χρόνια, 1.300 δραχμές. Το σοκ των βρόμικων ρούκων στο τέλος του οκτώ-

ρου και της μαύρης σκόνης που είχε διαπεράσει τα πάντα, και εννοώ τα πάντα, με έβγαλε από κάθε σκέψη να ξαναπάω στη δουλειά και την άλλη μέρα».

* Μαρτυρία Γιάννη Λάμπρου

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

ΜΗ ΧΑΣΕΤΕ ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ 7-8 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Επαγγέλματα στην παλιά Πάτρα

- Ⓜ Τα πρώτα μαγαζιά
- Ⓜ Ιστορική αναδρομή
- Ⓜ Δουλειές που σήμερα δεν υπάρχουν
- Ⓜ Καταστήματα που χάθηκαν
- Ⓜ Εξυπηρέτηση - προσωπικό - οι επαγγελματίες
- Ⓜ Φωτογραφικό οδοιπορικό
- Ⓜ Πώς καλύπτονταν οι ανάγκες
- Ⓜ Παλιές ιστορίες
- Ⓜ Τα απαραίτητα είδη, η μαστοριά και η τέχνη